

3. peatükk

INIMÕIGUSTE RIKKUMINE: NÄITED EESTIST

See tund tutvustab õpilastele mõningaid juhtumeid inimõiguste rikkumisest Eestis, kasutades tõsielujuhtumeid. Seda peatükki võib õpetada kui eraldiseisvat tundi või osana inimõiguste alasest kursusest.

Tunni eesmärgid

- Saada teadmisi probleemidest, mida Eestis on ette tulnud
- Õppida ära tundma inimõiguste rikkumisi

Abimaterjalid

- Tööleht 1: Tõsielujuhtumid Eestist
- Tööleht 2: Kuidas oma õigusi kaitsta
- Lühifilmid: Eesti noorte tehtud videod

© Fingerprint Project: Your Time

Kaadrid Eesti noorte videodest, mis esitati inimõiguste teemalisele videovõistlusele Fingerprint.

SISSEJUHATUS

5 min

- Selgita, et ühinemisel rahvusvaheliste inimõiguslepingutega on Eesti riik võtnud kohustuse oma territooriumil need õigused ja vabadused tagada.
- Küsi õpilastelt, kas nad on kuulnud mõnest inimõiguste rikkumisest Eestis. Kas Eestis võib inimõiguste rikkumist ette tulla?

PÕHIOSA

40 min

Lühietendused

Õpilased mängivad läbi tõsielujuhtumeid Eestist.

- Jaga klass 3–6 liikmelisteks rühmadeks.
- Anna igale grupile ülesanne Tööleht 1: Tõsielujuhtumid Eestist.
- Selgita, et iga grupp peab oma juhtumi teistele ette kandma. Anna ettevalmistamiseks aega 10 minutit.
- Palu õpilastel juhtumid ette mängida. Arutage peale iga juhtumi mängimist, millist inimõigust rikuti.
- Kui kõik juhtumid on ette kantud, arutage, kas õpilased on sarnastest juhtumitest teadlikud. Kas nende arvamus inimõiguste olukorrast Eestis muutus?
- Arutage võimaluste üle, kuidas oma õigusi kaitsta. Erinevaid võimalusi tutvustab Tööleht 3: Kuidas oma õigusi kaitsta?

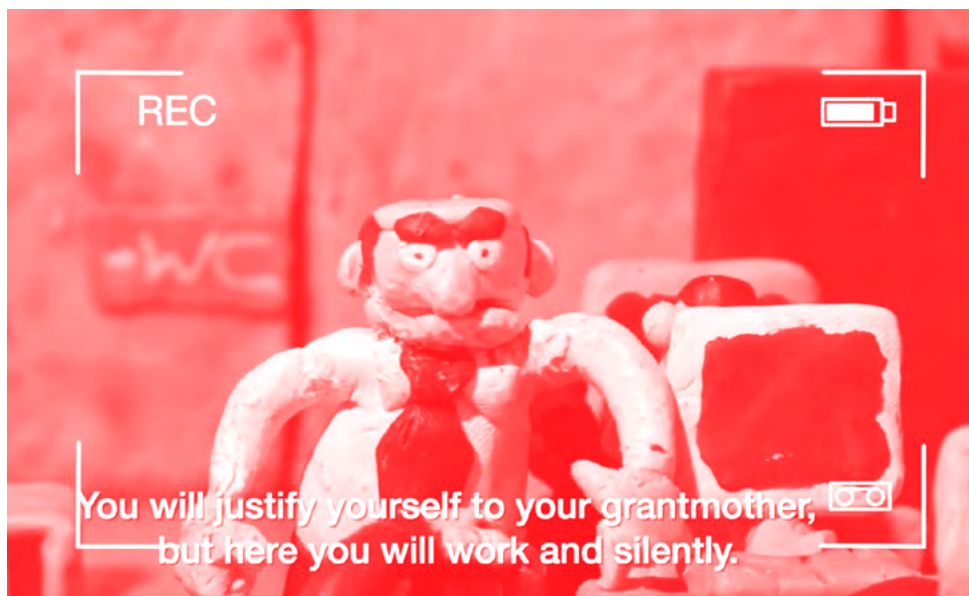

© Fingerprint Project, MiMiMi

KOKKUVÕTE

5 min

- Vaadake ühte noorte lavastatud videolugudest, mis samuti käsitlevad inimõiguste rikkumisi Eestis.

© Fingerprint Project, Animagia

JUHTUM 1

- **Diskrimineerimine toetuste määramisel**

Viimsis elav 3-lapseline perekond, kus elavad koos kaks naist, ei saanud omavalitsuselt sotsiaaltoetust, kuna perekond erineb traditsioonilisest perekonnast. Omavalitsus keeldus maksmast laste koolitoidu- ja transporditoetusi, tuues põhjuseks, et kaks samasoolist koos elavat inimest ei ole perekond.

Perekond pöördus õiguskantsleri poole. Õiguskantsler leidis, et sotsiaaltoetuste maksmisest keeldumine oli ebaseaduslik. Viimsi omavalitsus nõustus arvamusega, kuid muutis seadlust nii, et seadus välistas samasoolised kooselavad partnerlused.

Taotlejad pöördusid seejärel kohtusse. Esimeses astmes omavalitsus kaotas ning kaebas otsuse edasi. 15. juuni seisuga 2012 kaotas omavalitsus ka ringkonnakohtus ning ei plaani otsust edasi kaevata. Praegu maksab omavalitsus perekonnale lastele ettenähtud toetusi.

Siiani on tegemist ainukese juhtumiga Eestis, kus kohtusse pöördumise põhjuseks on diskrimineerimine seksuaalse sättumuse tõttu. Kuigi otsus oli konkreetse perekonna suhtes soodne, ei garanteeri see automaatselt samasuguseid õigusi kõikidele samasoolistele paaridele, kes ei ole abielus. Tulenevalt Eesti õigussüsteemist kehtivad kohtuotsused ainult juhtumiga otseselt seotud osapooltele. Nagu Viimsi juhtum näitab, koheldakse mitteabielulises suhtes samasoolisi paare ja mitteabielulises suhtes vastassoost paare toetuste määramisel erinevalt. Selle juhtumi puhul diskrimineeriti toetusest keeldudes samasooliste vanemate lapsi, kuna nad jäeti ilma toetustest, mida määratakse vastassoost paaride lastele.

Eesti soolise võrdõiguslikkuse voliniku Mari-Liis Sepperi sõnul tuleks laiendada diskrimineerimise keeldu soolise võrdõiguslikkuse seaduses, sest hetkel kaitseb seadus erivajadustega, erineva seksuaalse sättumusega või eakamaid inimesi ainult tööelus. Seadusesse tuleks lisada sätte, mis käsitleks kaitset toodetele ja teenustele ligipääsu osas, eelkõige avalike teenuste osas nagu ühistransport ja erivajaduslikud teenused. Lisaks on erineva seksuaalse sättumusega inimestel raskusi korteri üürimisega, lastetoetuste ja vanemapuhkuse saamisel. Hetkel on ainuke võimalus probleemide lahendamiseks kohtusse pöördumine, mis paljude inimeste jaoks on keeruline otsus.

JUHTUM 2

- Sunnitöö

Dagmar Mänd läks 2011. aasta kevadel Soome, kus ta asus tööle koristajana. Töökoha vahendajaks oli Eesti ettevõtte. Ettevõtte juht paigutas naise elama firma ametiruumidesse, kus juhataja ka ise elas. Ühes kuus sunniti Dagmarit töötama 262 tundi. Tööpäevad kestsid 3–21 tundi. Lõuna- või kohvipause ei olnud. Ületundide eest ja nädalavahetusel töötamise eest lisatasu ei makstud. Hetkel püüab Dagmar saamata jäänud töötasu kohtu kaudu kätte saada. Teenindustöötajate ametiühingu kinnitusel on tööalane ärakasutamine koristusvallas suurenenud ja muutunud varasemast jõhkramaks. Sageli on selle taga inimkaubandus.¹

¹Viide: www.postimees.ee/1120554/eestlannast-koristaja-tegi-soomes-20-tunniseid-toopaevi

JUHTUM 3

- **Kogunemisvabaduse õiguse rikkumine**

Kogunemisvabaduse tagab põhiseaduse paragrahv 47. Avaliku koosoleku seadus paneb paika kogunemisvabaduse võimalikud piirangud. Seaduses ei ole mingeid reegleid, mis käsitleks diskrimineerimist seksuaalse sättumuse alusel.

Alates 2004. aastast on seoses iga-aastase Tallinna LGBT Pride paraadiga ühiskonnas toimunud pidev arutelu. 2006. aasta paraadil ründasid paraadivastased paraadil osalejaid ning politseid süüdistati ebapiisava kaitse tagamises. Sellega seoses tegi Amnesty International avalduse, kus kutsuti üles tugevalt kaitsma kogunemisvabadust.

2007. aastal pöördusid paraadi korraldajad Põhja prefektuuri poole koostöösooviga. Politseinikud nõudsid, et paraadi korraldajad palkaksid osalejate turvalisuse tagamiseks eraturvafirma. Paraadi korraldajad tegid seejärel avalduse, kus märkisid, et paraadi korraldamine on varasemate aastatega võrreldes keerulisem ning süüdistasid ametivõime väheses koostöös. Korraldajad esitasid kaebuse ka õiguskantsleri büroole. Õiguskantsler otsustas, et kuigi Põhja prefektuuri nõue, et paraadi korraldajad kasutaksid osalejate turvalisuse tagamisel eraturvafirmat on seadusega kooskõlas, ei saa paraadi keelata selle pärast, et korraldajad politsei nõude täitmisest keeldusid. Õiguskantsler märkis ka, et Põhja prefektuur ei olnud järginud head valitsemistava, sest ei teinud paraadi korraldajatega piisavat koostööd ega vastanud korraldajate esialgsetele e-kirjadele korrektselt.

Kokkuvõttes, nagu õiguskantsler oma analüüsis märkis, on ametivõimud teadlikud oma kohustusest paraadi mitte segada, aga nad ei ole teadlikud, et nende kohustus on luua toetav keskkond, kus kogunemisvabadus ja sellega seotud õigused oleksid tagatud. Politseinikud peaksid meelevaldajaid kaitsma meelevalduse vastaste eest.

JUHTUM 4

- **Seksuaalne diskrimineerimine**

Töövaidluskomisjon langetas esimesest korda Eestis otsuse ahistamisjuhtumi kohta 3. märtsil 2011.

Tööandja pilkas ja mõnitas naistöötajaid, ei väärtustanud nende pereelu ja laste kasvatamist. Lisaks läks tööandja naistöötajale kätega kallale ning raputas teda vihaga. Teisalt, kui tööandja oli heas tujus, näpistas ja kallistas ta naistöötajaid. Töövaidluskomisjon leidis, et tööandja on töötajat sooliselt ahistanud, kohustas teda ahistamist lõpetama ja mõistis avaldaja kasuks välja 2000 eurot hüvitist.²

Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur avaldas veebruaris 2011 aruande, kus märgiti, et 5–20% Euroopa töötajatest on töökohal kogenud vägivalda ja ahistamist. Samas raportis toodi ka välja, et ainult 8% Eesti töötajatest tunnetas vägivalda või vägivalda ohuga seoses probleeme, samas Euroopa keskmine on 37%. Veel suurem erinevus valitseb töötajate arvamustes. Ainult 5% Eesti töötajate esindajatest arvas, et vägivaldaga on probleeme, samas kui Euroopa Liidus keskmiselt peavad vägivalda probleemiks 53% töötajatest. See on rohkem kui kümnekordne erinevus. Samas uuringus toodi välja, et ainult 2% Eesti töötajate esindajatest pidas üheks peamiseks psühhosotsiaalseid riske põhjustavaks teguriks diskrimineerimist, samas Euroopa Liidus keskmiselt pidas diskrimineerimist üheks põhiteguriks 11%.

²<https://humanrights.ee/teemad/inimoigused-ees/is/inimoiguste-aruanne/inimoigused-ees/is-2014-2015/>

JUHTUM 5

- **Lapse õigused**

Monika (30) elas koos itaallasest abikaasa ja tütrega Itaalias. Abikaasa muutus üha vägivaldsemaks ning märtsis 2012 põgenes Monika koos tütrega Eestisse. Viendal Eestis viibimise päeval esitas Monika Tartu kohtule nõudmise võtta mehelt lapse hooldusõigus. Mees pöördus Itaalia politseisse ja Monika käitumine kvalifitseeriti lapseröövina. Mees pöördus ka kohtutesse: Itaalias nõudmisega naiselt hooldusõigus ära võtta ja Eestis taotlusega tütar kui röövitud laps Itaaliasse tagasi viia. Nõudmise aluseks on Haagi lapseröövi konventsioon.

Naine omakorda kogus tõendeid, et lapsel on siin hea ja turvaline. Perel on oma maja, kindel sissetulek, sõbrad-sugulased, lasteaiakoht, arstid jne. Ta esitas mitme eksperdi, perearsti ja valla sotsiaaltöötaja arvamused, et Itaaliasse viimine mõjuks tüdrukule traumeerivalt. Sama arvas ka kohtu määratud lastepsühiater.

Oktoobris 2012 otsustas Tartu maakohus Laura Itaaliasse saata, sest kuni 2. märtsini oli laps viibinud suurema osa oma elust seal ja tagasisaatmine ei põhjusta "ebatavalisi kannatusi". Isegi kui lapsel on Eestis väga hea ja turvaline olla, ei võtnud kohus seda arvesse ainuüksi seepärast, et laps sattus Eestisse õigusvastaselt. Kohtud tsiteerisid 2006. aastast pärit Riigikohtu otsust, kus on kirjas, et "õigusvastaselt äraviidud või kinnihoitud lapse saab jätta tagastamata vaid erandlikel juhtudel, s.o kui tagastamine kahjustaks äärmiselt tõsiselt lapse heaolu." Advokaadid Tarmo Pilv ja Häli Jürimäe on aga veendumusel, et nimetatud Riigikohtu lahend on vananenud, sest viimasel kahel aastal on Euroopa Inimõiguste Kohus otsustanud tagastamisvaidlustes teisiti. Uutes lahendites on rõhutatud, et lapse huvid on ülimuslikud, väikelapse puhul on aga esmatähtis seotus emaga. Lapse harilikuks viibimiskohaks ei tule ilmtingimata lugeda riiki, kus ta on ajaliselt kauem viibinud. Väikelaste hariliku viibimiskoha määratlemisel tuleb võtta arvesse imiku ema teise liikmesriiki kolimise tingimusi ja põhjuseid, ema geograafilist ja perekondlikku päritolu ning ema ja lapse perekondlike ja sotsiaalseid suhteid selles liikmesriigis. Pilve sõnul ei arvestanud Eesti kohtud ühtegi Inimõiguste Kohtu viidatud tingimustest ega kontrollinud neis nimetatud asjaolusid. Selle asemel tõlgendati konventsiooni masinlikult. Monika enda arvates oleks ta pidanud Eestisse tuleku asemel mõnda Itaalia varjupaika minema, advokaadi leidma ja pöörduma Itaalia kohtusse. Samas poleks tal olnud piisavalt raha, et Itaalias advokaati palgata. Ta pidas ennast Eesti kodanikuks ja alaliseks elanikuks ning arvas, et võib kohtusse pöörduda Eestis³.

³ www.ekspress.ee/news/paevauudised/eestiudised/kuidas-voib-kohus-nii-julm-olla.d?id=63824448

JUHTUM 6

- **Varjupaigataotlejad Harku väljasaatmiskeskuses**

Septembris 2011 peeti Tallinna lennujaamas kinni kolm alatoidetud Somaalia tütarlast vanuses 17–19 eluaastat, kes reisisid võltsitud dokumentidega. Tüdrukud tulid Venemaalt koos ühe täiskasvanud saatjaga, kes soovis nendega edasi Rootsi minna. Tüdrukud tunnistasid, et olid omavahel tutvunud alles lennukis ja nende saatja oli nad ise ükshaaval eri kohtadest kaasa võtnud.

Nii politsei- ja piirivalveamet kui kohus leidsid, et tüdrukud tuleb saata Harku väljasaatmiskeskusesse. Väljasaatmiskeskusesse saadetakse tavaliselt inimesed, kes kujutavad endast ohtu Eesti riigi sisejulgeolekule. Kinni peetud tüdrukute tervis oli äärmiselt halb, esimeste nädalate jooksul oksendasid nad iga päev. Juriidilist abi ega somaali keele tõlki neile ei pakutud, kuigi neidude inglise keele oskus oli väga kehv. Üks tüdrukutest oli alaealine, aga teda koheldi kui täisealist kuni ekspertiisi vastus tõendas, et tegemist on alaealisega. Eesti Inimõiguste Keskuse õiguseksperdi Anne Veerpalu sõnul koheldakse teistes Euroopa riikides kahtluse korral inimest kuni ekspertiisi tulemuste selgumiseni alaealisena. Neiud pidid kinnipidamisasutuses kevadeni viibima, sest selleks ajaks olid inimõiguste keskuse juristid suutnud neile riiklikku õigusabi taotleda. Nad said lõpuks ka elamisloa. Pärast väljasaatmiskeskusest vabastamist pandi alaealine lastekodusse ja kaks vanemat suunati naiste varjupaika. Neidudele saabus aga õige pea rahapakk tundmatult saatjalt ja nad lahkusid Rootsi.⁴

Eesti Inimõiguste Keskuse õiguseksperdi sõnul olid neiud inimkaubanduse ohvrid, keda ei oleks tohtinud väljasaatmiskeskusesse paigutada. Harku Väljasaatmiskeskus on kinnine asutus, mis tähendab, et inimeselt võetakse vabadus. Kui inimene on esitanud varjupaigataotluse, siis ei ole täpselt teada, kui kaua varjupaigamenetlus ajaliselt kesta võib. Seetõttu ei ole ka teada tema kinnipidamise pikkus. Olukord, kus varjupaigataotleja ei tea oma kinnipidamise pikkust, on Eesti Inimõiguste Keskuse õiguseksperdi hinnangul lubamatu ning ebaproportsionaalne. Varjupaigataotlejate kinnipidamist on kritiseerinud ka ÜRO pagulaste ülemvoliniku amet, viidates 1951. aasta pagulasseisundi konventsiooni sätetele, mis keelavad varjupaigataotleja kinnipidamise ning karistamise põhjusel, et põgenikul puudub riigis viibimiseks seaduslik alus. Eesti Inimõiguste Keskuse hinnangul tuleks varjupaigataotlejad viia varjupaigataotlejate vastuvõtukeskusesse või mõnda muusse majutusasutusse (nt saatjata alaealised lastekodusse) kuni varjupaigamenetluse lõpuni, mis mõningatel juhtudel võib kesta aastaid.⁵

⁴ www.epl.ee/news/eesti/taismahus-eesti-riik-pidas-somaaliast-parit-saatjata-last-kurjategijaks.d?id=64624838

⁵ <https://humanrights.ee/teemad/inimoigused-eestis/inimoiguste-aruanne/inimoigused-eestis-2014-2015/>

JUHTUM 7

• Sooline diskrimineerimine ja palgalõhe

Kolme lapse ema Pille töötas juristina Kaitseministeeriumi õigusosakonnas. Tema ja ta kaks meeskolleeegi töötasid samadel ametikohtadel, neil olid identsed töökirjeldused ja -ülesanded. Kord, kui Pille pidi oma ülemust asendama, märkas ta teenistuskäskkirjadega tegeledes, et teenib oma kahest meeskolleeegist iga kuu kuni üle 65 euro vähem. Pille oli ministeeriumis töötanud 13 aastat ja tal oli kõrgharidus, aga mõlemad meeskolleeegid olid alles üliõpilased, kellel oli ministeeriumi staaži 2 ja 3 aastat.

Eialgu oli Pille veendunud, et tegemist oli lihtsalt veaga ning pöördus ministeeriumi personaliametniku poole. Tema üllatuseks selgitati talle, et nii peabki olema, kuna Pille saab lisatasu pikaajalise staaži eest. Tänu sellele ületab tema kogupalk kahe noore meeskolleeegi oma. Ka naise jutuajamine oma otsese ülemusega lõppes tulutult ja naine pöördus soolise võrdõiguslikkuse voliniku poole. Volinik uuris juhtumit üle aasta ning leidis, et kaitseministeerium rikkus võrdse kohtlemise põhimõtet. Ta kinnitas, et Pillele maksti vähem, kuigi tema kvalifikatsioon ületas meeskolleeegide taset. Naise keskkaridusega kolleeegid ei vastanud isegi mitte atesteerimisnõuetele. Volinik tuvastas ka, et sarnaseid juhtumeid oli ministeeriumis veelgi.

Pärast voliniku otsust kirjutas Pille ministeeriumile avalduse hüvitada talle 2008. aastal maksmata jäetud palgavahe. Järgnes kaks kuud vaikust. Septembri lõpul sai Pille kõne personaliosakonnast. Talle lubati palgavahe kinni maksta, kui ta allkirjastab salajase kompromisslepingu. Pille nõustus ja sai hüvitise. Juba järgmisel päeval teatas kaitseministeerium 17 ametniku koondamisest ja Pille büroo sulgemisest. Nii Pille kui meesnõunikud pidid töölt lahkuma. Kuigi Pille võitles oma õiguste eest ja võitis, kaotas ta töökoha.

Eestis on palgalõhe meeste ja naiste vahel ELi riikidest suurim, peaaegu 31%, ELi keskmine on 17,5%. Just naistel on suurem risk pensionieas vaesusesse sattuda. Eesti naiste riskiprotsent on 41,3%, ELi keskmine on 20,1. Meeste puhul on Eesti vastav näitaja 18,9%, ELi keskmine aga 14,9%. Sellised andmed osutavad selgesti ühiskonnas eksisteerivale ebavõrdsusele, mille üheks tagajärjeks on naiste väiksem palk ja suurem vaesuse risk.⁶

⁶ <https://humanrights.ee/teemad/inimoigused-eestis/inimoiguste-aruanne/inimoigused-eestis-2014-2015/>

JUHTUM 8

- **Rassiline diskrimineerimine**

Abdul Turay on Briti kodanik. Viimastel aastatel on ta pidevalt Ühendkuningriigi ja Eesti vahel reisinud, et külastata Eestis elavat tüdruksõpra. Enamikel kordadel on tal olnud probleeme Eesti piirivalvuritega, iga kord on ta pidanud läbima äärmiselt põhjaliku piirikontrolli. Kord proovis Turay riiki siseneda Helsinki kaudu. Sadamas ei uskunud piirivalveametnik, et Turay on Briti kodanik ning kahtlustas, et tema pass on võltsitud. Tundus, et põhjus, miks Turayd ei usutud peitus selles, et ta on mustanahaline. Briti saatkonna töötaja Simon Chen tuli sadamasse kohale ning kinnitas piirivalvurile, et kuigi ta kohtub Turayga esimest korda, võib ta kinnitada, et tegemist on tõepoolest Briti kodanikuga. Kuna aga Chen oli Hiina päritolu, kahtlustas piirivalvur, et tegemist võib olla juhusliku hiinlasega, kes proovib sõpra aidata. Turayd riiki ei lubatud ja ta pidi Helsingisse naasma. Statistiliselt on tegelikult tõenäolisem, et mustanahaline inimene tuleb Eestisse Ühendkuningriigist kui Aafrikast, sest 2011. aastal külastas Eestit 31 290 turisti Suurbritanniast, aga ainult 1028 turisti Aafrikast.

JUHTUM 9

- **Õigus perekonnaelule**

Lisette Kampus (29) ja tema samasooline partner tahtsid osta Tartu AHHA teaduskeskusesse perepiletit. Keskus keeldus neile soodsama perepileti müümisest pakkudes kahte tavapiletit.

Eesti seadustes ei ole selgelt välja toodud, mis on perekond. See võimaldab erinevaid tõlgendusi. Kehtivas perekonnaseaduses on sätestatud, kes saavad abielluda, aga perekonna mõistet seal ei defineerita. Eesti soolise võrdõiguslikkuse voliniku Mari-Liis Sepperi sõnul ei tähenda see, et samasoolised partnerid ei saa Eestis abielluda, et seadusejärgi moodustaksid perekonna ainult heteroseksuaalsed paarid ja nende järeltulijad. Põhiseaduse paragrahv 26 märgib, et igaühel on õigus perekonna- ja eraelu puutumatusel. See tähendab, et seksuaalse sättumuse alusel diskrimineerimine ei ole lubatud.

Meedia tähelepanu tulemusena muutis teaduskeskus oma piletimüügi poliitikat ning nüüd saavad perepiletit osta ka samasoolised paarid.

ÜRO Inimõiguste Komisjon on avaldanud muret selle üle, et Eesti ei tunnusta samasoolisi partnerlusi, mis on registreeritud välisriigis.

JUHTUM 10

- **Õigus inimväärsele elule**

Heli Madison elab Albu vallas Kaalepi külas koos oma noorima poja Josephiga. Joseph on 21-aastane. Josephi vanemad vennad elavad omaette, aga Joseph vajab toimetulekuks Heli igapäevast abi. Kui Joseph oli kahe ja poole aastane, mängis ta hoovis liivakuhja otsas ja kukkus lehmade joogivanni. Ta tõmbas kopsudesse vett. Täiskasvanud ja kiirabi elustasid teda, aga kaks kuud oli ta haiglas koomas ja aju sai õnnetuses kahjustada. Joseph liigub ratastoolis või lamab voodis, teda on vaja aidata pesemisel, söömisel, tõsta ja masseerida. Josephi ema Heli töötab puidufirmas öövalvurina, aga ta koondati ja Kaalepi külas on raske tööd leida, kuigi ta on läbinud erinevaid töötukassa koolitusi. Pealegi saaks ta töötada ainult öösiti, sest päeval peab ta Josephit aitama.

Albu vald maksab Helile Josephi hooldamise eest hooldajatoetust 70 eurot. Josephi pension on 283 eurot. Josephi pensionit ei või Heli oma asjade tarbeks kulutada, ta peab igakuiselt tõestama, et kogu raha kulub Josephile. Kokku on nende sissetulek kuus 353 eurot. Heli taotles vallalt toimetulekutoetust. Vald aga teatas, et Heli ja Joseph moodustavad perekonna ja seetõttu on nende ühine sissetulek suurem kui toimetulekupiir 151 eurot. Kuigi Heli enda sissetulek on väiksem, arvestatakse ühist sissetulekut.

Heli otsustas pöörduda kohtusse. Kohus leidis, et põhiseaduse järgi peab igal inimesel olema puuduse korral õigus riigi abile. Samuti leidis kohus, et seaduses on viga, sest Heli ei või Josephi toetust enda huvides kasutada, aga toetuste määramisel arvestatakse Josephi toetust tema sissetulekuna. Lisaks otsustas kohus, et toimetulekupiir on Eestis paigast ära, sest see on määratud tunduvalt väiksem kui statistikaameti avaldatav tegelik elatusmiinimum, mis on elus püsimiseks vajalik. Aastal 2013 oli toimetulekupiir 76 eurot, aga statistikaameti andmetel oli elatusmiinimum 186 eurot pereliikme kohta. Kohus otsustas, et Albu vald peab Heli juhtumi uuesti üle vaatama⁷.

ÜRO inimõiguste deklaratsiooni artikkel 25 ütleb: meil kõigil on õigus piisavale toidule, riidele, elukohale ja arstiabile. Emadel, lastel ning inimestel, kes on vanad või puudega, on õigus erilisele hoolitsusele ja abile.

⁷ epl.delfi.ee/news/eesti/puudega-poja-ema-laks-voitluses-toimetulekutoetuse-eest-riigikohtuni-valja.d?id=68716165

TÖÖLEHT 2

Kuidas oma õigusi kaitsta?

Iga inimene, kes tunneb, et tema inimõigusi on rikutud avaliku võimu esindaja poolt, võib esitada kaebuse. Kaebuse võib esitada kohtule või mõnele teisele asutusele, mis tegeleb inimõiguste rikkumiste lahendamisega. Eestis on olemas näiteks järgmised võimalused, kuhu kaebus esitada:

- õiguskantslerile
- soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinikule
- töövaidluskomisjoni
- Euroopa ombudsmanile
- inimõiguste kaitsega tegelevatele organisatsioonidele

Igaüks, kes elab Eestis, võib kaebuse esitada, ka need inimesed, kes ei ole Eesti kodanikud.

Mis on avalik võim?

Avaliku võimu alla kuuluvad valitsusasutused, kohalikud omavalitsused, koolid, haigekassa, vanglad, politsei ning kohtud.